

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI

7/16251
7/16252

Sayı : B.02.0.009-031/ 1535
Konu : Soru Önergesi

22/10/2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi : a) 12.10.2010 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-25841 sayılı yazı,
b) 22.10.2010 tarih ve B.02.I.DİB.0.74.06/8954 sayılı yazı,
c) 21.10.2010 tarih ve B.02.I.TİK.0.06.07.00/2850-6848 sayılı yazı,
d) 22.10.2010 tarih ve B.02.I.YTA.007.0000/390 sayılı yazı.

Denizli Milletvekili Sayın Ali Rıza Ertemür ile Mersin Milletvekili Mehmet Şardın tarafından cevaplandırılması istenen 7/16251,7/16252 esas sayılı yazılı soru önermeleri ile ilgili olarak Bakanlığım bağlı kuruluşu Diyanet İşleri Başkanlığından alınan ilgi (b), Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığından alınan ilgi (c) ve Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığından alınan ilgi (d) cevabi yazıları ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Faruk ÇELİK
Devlet Bakanı

E K L E R :

1- İlgi (b),(c),(d) yazı ve eki (7 sayfa)

D A Ğ I T I M

Gereği

TBMM Başkanlığına

:

:

Bilgi

Başbakanlığa

:

T.C.
BAŞBAKANLIK
Diyanet İşleri Başkanlığı

Sayı : B.02.1.DİB.0.74.06 -
Konu : Soru Önergesi

22.10.2010* 8954

DEVLET BAKANLIĞINA

İlgi : 12.10.2010 tarihli ve B.02.0.09-031/1575 sayılı soru önergesi.

İlgi yazı ekinde Başkanlığımıza havale edilen Denizli Milletvekili Sayın Ali Rıza ERTEMÜR'e ait 7/16251 sayılı yazılı soru önergesine verilecek cevaba ilişkin hazırlanan bilgi notu ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

Prof. Dr. Ali BARDAKOĞLU
Diyanet İşleri Başkanı

EK : Bilgi Notu (2 sayfa)

T.C.
BAŞBAKANLIK
Diyanet İşleri Başkanlığı

T.B.M.M.
YAZILI SORU ÖNERGELERİNE İLİŞKİN BİLGİ NOTU

Önergeyi veren Milletvekili : Ali Rıza ERTEMÜR
Denizli Milletvekili

Önergenin Konusu : Denizli iline yapılan yatırımlar ve ayrılan ödenek miktarları.

Önerge Esas No : 7/16251

SORULAR

1- 2002-2010 tarihleri arasında Denizli İlinde Devlet Bakanlığına bağlı olan Kurum ve Kuruluşlara ait kaç proje hazırlanmıştır? Yürütülmekte olan diğer yatırımlar nelerdir? İlçelere göre dağılımı nedir?

2. Devlet Bakanlığına bağlı olan Kurum ve Kuruluşlara 2009-2010 yılı bütçesinden Denizli İli için ayrılan kaynak miktarı nedir? Diğer iller dikkate alındığında Denizli İlimiz kaçınıcı sırada yer almaktadır?

3- Bu projeler ve yatırımlardan hangileri tamamlanmıştır? İşe başlanma ve bitirilme tarihleri nedir? İhale ve tamamlanma bedelleri nedir? İlçelere göre dağılımı nedir?

4- Bu proje ve yatırımlardan halen devam edenler hangileridir? İşe başlanma tarihi nedir? Yüzde kaçını bitirilmiştir? İhale bedeli nedir? Bu güne kadar ne kadar kaynak harcanmıştır? İlçelere göre dağılımı nedir?

5- Programa alınıp da başlanmayan proje ve yatırım var mıdır? Bunlar hangileridir? İlçelere göre dağılımı nedir?

6- 2002-2010 yılları arasında Devlet Bakanlığına bağlı kurum ve kuruluşlar için ayrılan ödenek miktarı nedir? Yıllara göre dağılımı nedir? Ne kadarını harcanmıştır? İlçelere göre dağılımı nedir?

CEVAPLAR

1- 2002-2010 tarihleri arasında Denizli İlinde Başkanlığımızca yürütülen yatırım projesi bulunmamaktadır.

2. Başkanlığımız 2009-2010 yılı bütçesi Denizli İli ödenek ve harcama bilgileri tabloları ektedir.

3- Herhangi bir proje ve yatırım bulunmamaktadır.

4- Herhangi bir proje ve yatırım bulunmamaktadır.

5- Herhangi bir proje ve yatırım bulunmamaktadır.

6- Başkanlığımız Yatırım Bütçesine yeni bina yapımı için ödenek konulmamaktadır. Ancak; mülkiyeti hazineye ait ve Başkanlığımıza tahsisli müftülük hizmet binaları, Kur'an kursları ve eğitim merkezi binalarına " Büyük onarım ve ikmal inşaatları" tertibinden bir miktar ödenek konulmakta olup mahallince talep edilmesi halinde anılan binaların bakım ve onarımları için ödenek gönderilmektedir.

DENİZLİ İLİ VE İLÇELERİ İÇİN BU ÖDENEKTEN YILLARA GÖRE GÖNDERİLEN MİKTARLAR

1- Denizli Beyağaç İlçesi müftülük hizmet binası ve Kur'an kursu binalarına,

2007 yılında	34.000 TL
2008 yılında	70.000 TL

2- Denizli Bozkurt İlçesi Müftülük Hizmet Binası ve Kur'an Kursu binalarına,

2003 yılında	10.000 TL
--------------	-----------

3- Denizli Merkez Yatılı Bölge Kur'an Kursu binalarına,

2004 yılında	48.000 TL
2005 yılında	50.000 TL
2006 yılında	34.000 TL

Olmak üzere 2002-2010 yılları arasında Denizli İli ve İlçelerine toplam **246.000 TL** ödenek gönderilmiştir.

Ocak ayı (2010) itibariyle Ahıska ve Tiflis'e yaklaşık olarak 45 aile yerleşmiştir. Ancak bunlar sözkonusu Yasa çerçevesinde değil, kendi motivasyonları ve imkanları ile dönüş yapmışlardır. Şimdilik dönüş yapmayı düşünmeyen ailelerin de bu Yasa'nın tarihi bir fırsat olduğu, dönmeyi düşünmeseler bile bu hakkı kazanmak için başvurmaları gerektiği konusunda teşvik edilmeleri gerekmektedir.

Başkanlığımızın verdiği destek neticesinde Azerbaycan'da hız ve ivme kazanan başvuru süreci Temmuz 2009 itibariyle aşağıdaki gibidir.

- Gürcistan Büyükelçiliğine gönderilen müracaat sayısı: 2.200
- Noter ve tercüme işlemleri için hukuk bürosunda ve cemiyette bekleyen müracaat sayısı : 10.000
- Bölgelerde hazırlık çalışması devam eden başvuru sayısı: 2.000

Rusya'da ise, Gürcistan Hükümeti'nin Rusça başvuruları kabul etmemesi nedeniyle, sağlıklı çalışmalar yapılamamaktadır.

Ukrayna'daki Ahıskalıların Gürcistan'da kendilerini bekleyen koşulların belirsizliği nedeniyle geri dönüşü ilgi duymayacakları değerlendirilip Kırım'da bir irtibat ofisi açmanın gereksiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

TİKA'nın "Ahıska Türkleri'nin Anavatanlarına Geri Dönüşleri Projesi"ne çeşitli düzeylerde desteği sözkonusudur. Ahıskalı Türkler'in kurduğu sivil toplum kuruluşlarının, başvuru ile ilgili süreçleri gerçekleştirmek ve başvuruları toplamak suretiyle başvuranlara yardımcı olmaları maksadıyla Gürcistan'ın Ahıska Bölgesinde ve Bakü'de açtıkları birer ofisin kurulum ve idame masrafları Başkanlığımız tarafından karşılanmaktadır.

Ayrıca, Ahıska Türklerinin birlik ve beraberliklerinin güçlendirilmesine ve anavatan olarak kabul ettikleri toprakların mevcut durumu hakkında ilk elden bilgi sahibi olmalarına yardımcı olacak bölge ziyaretlerine destek olunmaktadır.

Buna ek olarak, konunun sürekli olarak takibini ve gerekli organizasyonların etkin ve verimli bir şekilde yapılabilmesini teminen Dışişleri Bakanlığı koordinasyonunda ilgili kurum ve kuruluşların (Devlet Bakanlığı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, MİT Müsteşarlığı, TOKİ Başkanlığı, Başbakanlık – Dış İlişkiler Daire Başkanlığı) katılımı ile düzenlenen koordinasyon kurulu toplantılarına katılmanın ve PKO'larımız aracılığı ile güncel bilgileri sağlamanın yanı sıra, uluslararası kuruluş temsilcilerinin, sivil toplum kuruluşlarının (uluslararası Ahıska Türkleri cemiyetleri ve diğerleri), akademisyenlerin, Avrupa Konseyi yetkililerinin katıldığı bazı diğer toplantılar da TİKA tarafından desteklenmektedir. Bu toplantılarda Geri Dönüş Yasası'nın uygulanması, karşılaşılabilecek güçlükler ve geri dönüş sonrası sosyal ve ekonomik problemlerin nasıl ele alınacağı ve benzeri konular ele alınmıştır.

Yukarıda değinilen koordinasyon kurulunun son toplantısında; Anavatanlarına geri dönüş yapacak ahıskalıların bölgeye entegrasyonunun sağlanması ve sosyal ve ekonomik problemlerinin giderilmesini destek olunmasını sağlayacak bir çalışmanın yapılmasını teminen teknik düzeyde ilgili kurumların (TİKA, DPT, GAP İdaresi Başkanlığı, TOKİ v.b.) temsilcilerinin yer alacağı bir heyetin bölgeyi ziyaret etmesi kararlaştırılmıştır.

AHISKA TÜRKLERİ ÖN DEĞERLENDİRME NOTU

Ahıska Türkleri 1944 yılında Stalin yönetimi tarafından Gürcistan'da bulunan vatanlarından sürgün edilerek Sovyetler Birliği'nin diğer bölgelerinde zorunlu iskâna tabi tutulmuşlardır. Sürgün edilen Ahıskalıların toplam nüfusunun 180.000 olduğu tahmin edilmektedir.

Hali hazırda Türkiye'de 40.000, Azerbaycan'da 70.000, Kazakistan'da 170.000 (90.000 kadarı Azeri Türkü olarak kayıtlıdır), Kırgızistan'da 35.000, Özbekistan'da 50.000, Ukrayna'da 10.000, ABD'de 11.000 Ahıska Türkü'nün yaşadığı tahmin edilmektedir.

Türkiye'de Mukim Ahıskahılar:

Ülkemizde yaşayan Ahıskalıların ikamet ve vatandaşlık işleri konusunda 1992 yılında çıkarılan 3835 sayılı "Ahıska Türklerinin Türkiye'ye Kabulü ve İskânına Dair Kanun" uygulanmaktadır.

Bu kanun kapsamında 2009 yılına kadar 16.188 Ahıska Türkü Türk vatandaşlığına alınmıştır. 2009 yılında ise Türkiye'de uzun süredir ikamet etmekte olan Ahıskalıların bir defaya mahsus olmak üzere Türk Vatandaşlığına kabul edilmesi amacıyla, söz konusu kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir:

"01.01.2009 tarihinden önce ikamet tezkeresi almak suretiyle Türkiye'de ikamet eden Ahıska Türklerine bu maddenin yürürlüğünden itibaren 3 ay içinde müracaat etmeleri halinde; milli güvenlik açısından sakıncası olmamak şartıyla, 11.2.1964 tarihli ve 403 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu ve diğer ilgili mevzuatta öngörülen şartlar aranmaksızın, başvuru tarihinden itibaren 6 ay içinde Türk vatandaşlığına alınarak çifte vatandaşlık statüsü sağlanır. Çifte vatandaşlık statüsü sağlananlar, Bakanlar Kurulunca belirlenen yerlerde iskân edilirler."

Bu kapsamda 29.02.2009 tarihinde başlayan ve 29.05.2009 tarihinde sona eren başvurular değerlendirilerek, 11.129 Ahıska Türkü daha Türk vatandaşlığına kabul edilmiştir. Böylelikle 1992 yılından itibaren Türk vatandaşlığına kabul edilen Ahıskalıların sayısı 27.317'ye ulaşmıştır. Ülkemizde yaşayan Ahıskalara ilişkin aşağıda belirtilen hususların dikkate alınmasında fayda görülmektedir:

- Uzun süredir Türkiye'de ikamet etmekte olan Ahıskalıların önemli bir bölümü vatandaşlıklarını almışlar, barınma ve geçim ihtiyaçlarını çözerek Türk toplumuna entegre olmuşlardır. Vatandaşlık başvurusunda bulunan ve kabul edilenlerin bir kısmı çifte vatandaş durumunda olup, Türkiye'ye belirli dönemlerde gelmektedirler. Ancak son dönemde özellikle Kırgızistan'da yaşanan gerginliklerin ardından Türkiye'ye göç etmek isteyen Ahıskalıların sayısında ciddi bir artış görülmüştür. Kırgızistan'da yaşayan Ahıskalıların ekonomik durumları nispeten iyi durumdadır, bölgede sükûnetin sağlanması durumunda bu taleplerin azalacağı düşünülmektedir.
- Ahıskalara sağlanan kolaylıklar aynı zamanda yasadışı göçle iştigal eden çeşitli kişiler tarafından suiistimal edilmektedir. Denklik, askerlik gibi hususlarda nadir de olsa yaşanan sıkıntıların en önemli nedeni bu yasadışı girişimlerdir.

Gürcistan'ın Ahıskalıları Anavatanlarına Kabul Süreci:

Türkiye tarafından yürütülen lobi çalışmaları neticesinde Gürcistan 1999 yılında Avrupa Konseyi üyeliğine ön şart olarak 12 yıl içerisinde Ahıska Türklerinin anavatanlarına dönüş sürecini sağlama yükümlülüğünü kabul etmiştir.

Bu süreçte ülkemiz, siyasi hassasiyetler göz önünde bulundurularak, konunun takibini özellikle Avrupa Konseyi üzerinden yürütme siyasetini takip etmiş, buna ilaveten Gürcistan hükümetleri nezdinde girişimlerde de bulunmuştur. Gürcistan Parlamentosu 11 Temmuz 2007 tarihinde Ahıskalıların geri dönüş yasasını kabul etmiştir.

Söz konusu yasa çerçevesinde başvuru sürecinin 31 Aralık 2008 tarihinde bitmesi öngörülmekte iken, değerlendirme sürecinin çok yavaş işlemesi ve Rusya ile Gürcistan arasındaki savaş nedeniyle başvuru süresi Temmuz 2009 tarihine kadar uzatılmıştır.

Dönüş sürecinin ne şekilde işleyeceği, Gürcistan'ın vatandaşlığa kabul işlemlerini nasıl ele alacağı, geri dönenlerin barınma ve geçim sorunlarının ne şekilde çözüleceğinin belirgin olmaması, başvuru işlemlerinin zorluğu nedenleriyle süreç yavaş işlemiş, Ahıskalıları geri dönüş beklenen ilgiyi göstermemiştir.

Kazakistan ve Kırgızistan'da (iç karışıklık sonrası durum değişmiştir) yaşayan Ahıskalıları ekonomik durumlarının yerinde olması nedeniyle geri dönüşle ilgi göstermemesi, Özbekistan'da ülkenin siyasi durumu nedeniyle geri dönüşle uygun koşulların olmaması, Ukrayna'da bulunan Ahıskalıların Gürcistan'da kendilerini bekleyen koşullardan endişeli olması nedenleriyle en uygun potansiyelin Azerbaycan ve Rusya Federasyonunda olduğu tespit edilmiştir.

Türkiye'nin girişimleriyle Azerbaycan ve Rusya Federasyonu'nun desteği sağlanarak başvuru süreci Ahıska Dernekleri üzerinden koordine edilmiş, ciddi lojistik destek sağlanmıştır. Gürcistan hükümetinin Rusça başvuruları kabul etmemesi nedeniyle Rusya Federasyonu'ndan başvuru düşük düzeylerde kalmıştır.

Azerbaycan'da ise TİKA üzerinden Vatan Cemiyetine destek verilerek, başvuruların koordinasyonu sağlanmıştır. Azerbaycan'ın güney bölgesinde yaklaşık 198 köyde mukim bulunan Ahıska Türkleri genellikle tarımla uğraşmaktadır. Azerbaycan yönetimi bu nüfusu Azerbaycan ile İran arasında bir tampon bölge olarak değerlendirmektedir. Ancak Türkiye'nin girişimleriyle Azerbaycan'ın konuya desteği sağlanmıştır.

Azerbaycan'dan yapılan başvurular aşağıdaki gibidir:

- Gürcistan Büyükelçiliği'ne gönderilen müracaat sayısı: 4.200
- Resmi prosedürleri tamamlanamayan başvuru dosyası sayısı: 10.000

Not: TİKA tarafından lojistik destek sağlanan başvuru sürecinde başvuranların ailevi durumları, eğitim-meslek bilgilerine ilişkin bir veri havuzu oluşturulmuştur.

Değerlendirme:

- Ahıska Türkleri meselesi ülkemize göç eden Ahıskalılarla sınırlı kalmayı daha genel bir çerçevede ele alınmalıdır. Ülkemizin Ahıska Türklerine ilişkin temel politikası Ahıskalıların ana vatanlarına dönüşünün sağlanması yönündedir. Ahıskalıların Gürcistan'a yerleşmeleri Türkiye'nin Kafkaslarda elini güçlendireceği gibi enerji koridorları üzerindeki güvenlik sorunlarının çözümünde ülkemiz lehine fayda sağlayacaktır.

- Ahıskalıların Gürcistan'a dönüşlerine ilişkin süreçte yaşanan olumsuzluklara rağmen hali hazırda yapılmış olan başvurular tatmin edici düzeydedir. Ahıskalıların ana vatanlarına dönüşleriyle ilgili süreci belirleyecek olan temel unsur Gürcistan hükümetinin tutumu olacaktır. Bu aşamada Gürcistan'ın başvuruları ne şekilde değerlendireceğinin hassasiyetle takip edilmesi gerekmektedir.
- 4.200 civarında yapılan başvuru, çocuklarla birlikte 8-10.000 bin civarında nüfusun Ahıska'ya dönüşü demektir. Barışçıl bir şekilde yerleşimin sağlanması bütün tarafların temel önceliği olmalıdır. Ayrıca Ahıskalıların hangi bölgelerde iskân edileceği, barınma ve geçim sorunları, bölgede mukim toplumlarla entegrasyonu, sürecin finansman ve koordinasyonu Gürcistan hükümetinin tutumunun netleşmesiyle birlikte kapsamlı bir şekilde ele alınmalıdır.